

SVOBODAN DRAGANEC:

Stric Ilija.

Bajka ob 80letnici T. A. Edisona dne 10. februarja 1927.

irko je bil razumen deček, a nepoboljšljiv nagajivec. Tisti popoldan je zopet zagodel tako, da ga je oče, po poklicu mizar, ki je baš skobljal grčavo desko, kar po strani pogledal skozi zaprašene naočnike ter nevoljno zagodrnjal skozi metlasto brado: »Komaj bi bilo, da bi poklical divjega moža z gorjačo ali pa da bi pisal belokranjskemu stricu Iliji v Ameriko, naj pošlje tisti novi ameriški stroj, električni tepežnik za otroke.«

Mati, sedeča s šivanjem zunaj pod orehom, je resno pristavila:

»Oče, prav praviš, ako ne bo že skoro mira in reda pri hiši, ako več ne izda nobena beseda. Kar piši v Ameriko! O dragi brat, zlati moj Ilija! Ti si moder in bogat. In mi? — — — Oh, sama neumnost in hudobija se pase po svetu, odkar so odpravili palico in šibo...«

Grožnja z divjim možem in električnim tepežnikom se je Mirku v živo zadrila kakor črni trn, da ni mogel zvečer prav dolgo zaspati. Vznemirjajoče misli so se mu podile po glavi: »Nemara je pa vendar res... Vsega so zmožni ti prekanjeni Američani. In imajo električnega čarovnika Edisona, zadnjič je oče čital o njem, da si je izmislil nad tisoč električnih burk in da je rabil za to do letos vsega skupaj osemdeset let. In morda se je res na stara leta spomnil še te električne nadloge za otroke. In tisti zlati stric Ilija, rodом Belokranjec, gotovo ni daleč od njega, gotovo se bahato vozi, grmi in bliska po Ameriki in straši otroke, Hu, čarovnik Edison in stric Ilija!«

T. A. Edison 80 let star

Še posteljica pod Mirkom se je stresla od strahu in pred njegovimi očmi so začele krožiti in plesati neznanske podobe. Kakor živ, kakor zaresen je začel pred njim peklensko pokati, ropotati in treskati električni tepežnik... pa ne samo eden, cela vrsta jih je bila — za velike in male. Hudobneža položijo kar čez klop in spodaj mu privežejo roke in noge, od zadaj pa mikasti in nabija palica kar sama... četrť ure, pol ure... celo uro, ves dan, kakor hočejo... Strašno, strahovito, strašansko!

Pozno je Mirko zadremal in takoj se mu je zasanjalo, da zopet stika po gozdu in grmovju, da zopet vpije in preganja ptičke iz gnezd, kar sta mu že tolikokrat in tolikokrat prepovedala mati in oče. Mahoma se ustavi in prestraši, iz skalne votline se priplazi ogromen velikan, z desnico se opirajoč na orjaško in ognjeno gorjačo, iz katere švigajo plameni in se krešejo strele. Še večji strah prešine Mirka, ko zapazi vrhu gorostasnega telesa malo, okroglo glavico, drobno kakor glavica najmanjšega kraljička. Nato pa Mirko kar otrpne od strahu, ko se divji ober skloni tik do njegovega ušesa, tako da zagleda čisto iz bliza to malo glavico, ta mala usteca in v njih tenak jeziček, ki se giblje in miga, kakor bi hotel govoriti, a ne spravi glasu iz sebe. Naposled razloči tihe, komaj slišno šepetajoče besede: »Ali me nisi klical, dragi Nemirko? Zdaj sem tu — tvoj stric Ilija! Poglej, na svetu vladata samo beseda in palica. Kadar ljudje podivjajo in oglušijo za razumno besedo, pa pridem jaz iz skalne votline s tole gorjačico na svet, da napravim mir in red. — Ali me nisi klical, dragi Nemirko? Zdaj sem tu — tvoj stric Ilija! Poglej, kako imam pritlikavo, malo glavo, droben jezik in tihoten glas. Modro glavo in moder glas poslušajo le dobri in razumni ljudje. Teh pa je dandanes tako malo na svetu, da je še ta glavica prevelika, da govori še ta jeziček preglasno. — Ali me nisi klical, dragi Nemirko? Zdaj sem tu — tvoj stric Ilija!«

Ves znojen od strahu, z naježenimi lasmi se je prebudil naslednjega jutra Mirko iz mučnih sanj. Omel si je brž oči in plaho pogledal najprej za postelj, za peč, za vrata, da li ne stoji mogoče tam pošastni stric Ilija z električnim tepežnikom...

Pastirčkova.

Vrbe vabijo ob Savi:

»Fantič, pridi in zapiskaj

na piščalko!« — A v dobravi

kos zažvižga: »Z mano vriskaj!«

Zvijem tri piščalke glasne,

sviram čez zelene trate,

da meglice dolgočasne

odbeže čez sive trate.

Solnce siplje mi cekine,

lahni veterc šepeta;

murček gleda iz krtine,

na trobentico igra.

Gustav Strniša.

